

Indenrigsministeren ad interim:

Den ærede Rigsdagsmand overseer jo aldeles, at han kun giver 4 pCt. og ikke 5 pCt., hvilket forandrer hele Stillingen. Man maa tage Forholdet som en Heelhed, hvor enhver enkelt Ting udøver sin Virkning. Sætter man 4 pCt., saa bliver det dyrere, end naar man giver 5 pCt. forud; det kan virkelig ikke gaae an at troe, at man i disse Forhold kan gjøre Forandringer paa et enkelt Punkt, uden at det udøver Indflydelse paa alle de andre Punkter.

Tscherning: Den ærede Minister lægger

ikke Mærke til, at jeg hverken giver 4 eller 5 pCt., men jeg giver baade 4. og 5 pCt. Jeg vurderer efter en anden Methode, som dersom der er nogen Sandhed i det hele Foretagende, giver over 5 pCt.

A. Sage:

Det forekommer mig, at vore mange og lange Forhandlinger om Jernbaneanlæg endelig nu vilde føre os til Handling. Jeg skal fatte mig saa kort som muligt angaaende det Forslag, jeg har tilladt mig at stille, men førend jeg gaaer ind derpaa, maa det være mig tilladt at gjøre et Par foreløbige Bemærkninger. Det er ikke uden alvorlig Tvivl, at jeg har været at beslutte mig til at sætte Statskassen i en aarlig Udgift af mellem 6 og 700,000 Rd. for Jernbaneanlæg som de her foreslaaede. Man have saa gunstige Meninger om disse Arbejders Udførelse, som man vil, saa vil det dog ikke kunne nægtes, at vi for en Arrække maae komme til at tilflyde en meget stor Deel af det omtalte Beløb. Naar man, som allerede skeet af det ærede Medlem for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) i Betænkningen, hvori der er Meget, som jeg kan tiltræde, betragter Sjælland, saa maa det jo slaae Enhver, der har lagt Mærke til Forholdene i andre Lande, hvor der er anlagt Jernbaner, at Sjælland er særdeles ugunstig stillet. Der er i hele Sjælland kun en Befolkning af 1370 Mennesker paa Kvadratmil — det er efter Folketællingen i 1855 — det er en meget ringe Befolkning. I de allergunstigst stillede Egne stiger den ikke til mere end 2400 paa Kvadratmil, medens den igjen falder ned til 776 for Ringstjoving Amt og til lidt over 1100

paa Kvadratmil for Viborg Stift. Naar man nu dertil erindrer, at denne hele Befolkning er en agerdyrkende Befolkning, som ikke har Meget at føre til Jernbanen, at Bjerne i Sjælland kun repræsenterer 13 af 100 af den hele Befolkning, og altsaa alene efter deres Størrelse ikke kunde være noget vægtigt Moment til Føde for en Jernbane, og at dette ringe befolkede, agerdyrkende Land er af en saa bethdelig Udstrækning, at vi jo efter Forslaget komme til at bygge en 40 Mil i selve Sjælland alene — naar man erindrer det, saa er det, jeg siger, at man maa have alvorlig Tvivl om Hensigtsmæssigheden af et saadant Anlæg, navnlig efterat vi i en lang Arrække have bestræbt os for med store Udgifter at tilveiebringe kostbare Veie. Men Sagen har jo nu været for i saa mange Aar, og man har jo i det Hele været enig om, at der skulde anlægges Jernbaner, saa at jeg ikke af den omtalte formelle Grund, som jeg vil kalde den, skal modsætte mig Forslaget. Jeg søger desuden min Trøst for denne store aarlige Pengendgift i, at, som den ærede Minister nævnte, Jernbaneanlægget vil sammenfnytte de forskjellige Lande, det hele danske Samfund nøiere, at Jernbaneanlægget vil kunne føre til, at Landet efterhaanden kommer til at blive dyrket, at Befolkningen vil stige noget, og at Velstanden vil tage til, og naar det skeer, saa vil der directe og indirecte, tilflyde Statskassen Fordele, som for endeel vilde kunne oppeie de directe Udgifter, vi nu ere isærb med at paa- brage os. Jeg sjoer dertil den bethdelige Nytte, som Jernbanerne gjøre, idet de bringe Folk fra de fjernere Egne til hyppig, idetmindste hyppigere end nu, at see hverandre og see, hvad Bedrift der øves i de Egne, som de uden Jernbanen neppe vilde komme til at see. Viser det sig, at Jorden dyrkes bedre et Sted end et andet, saa vil det Exempel lettere blive fulgt, og der vil i det Hele taget kunne blive et bethdeligt Opsving i hele Landets Tilstand. Endelig er der en Handelsartikel, som jeg tilstaaer har en stor Betydning, og som vil vinde overordentlig meget ved Jernbaneanlæg; jeg sigter naturligviis til den for Sjælland egne og vigtigste Udførselsartikel, nemlig Kreaturer. Saa- vidt jeg erindrer, er den almindelige aarlige Udførsel af Hornkvæg fra hele Landet nogle